

کدام راهکار برای سگ‌های بلاصاحب مناسب‌تر است؟

نظر کارشناسان، متخصصان و سمن‌های حامی حیوانات چیست؟

سگ‌های بلاصاحب همچنان که از نامشان پیدا است حیواناتی هستند که در خطر آزار و اذیت، گرسنگی و تلف شدن هستند و مدتی است در رسانه‌ها مورد توجه قرار گرفته‌اند. عده‌ای کشتار آنها را توجیه می‌کنند و عده دیگری، هم غذا دادن به آنها و هم کشتن آنها را دخالت در چرخه محیط زیست و اکوسیستم می‌دانند و برخی نیز زنده‌گیری، عقیم سازی و نگهداری آنها در مراکزی مجهز را راه اصولی در قبال این حیوانات می‌دانند که از قدیم انیس و اهلی انسانها و نماد وفاداری بوده و روایاتی نیز در خصوص لزوم مهربانی با آنها آمده است.

به گزارش خبرنگاران زندگی و سرگرمی گزارش خبر، در همین خصوص اخیراً نشست هم اندیشی با موضوع همکاری و همیاری وضعیت سگ های بی صاحب توسط سازمان مردم نهاد «میراث جاویدان پارس بوم» و با حمایت معنوی دفتر امور اجتماعی استانداری فارس انجام شد که با استقبال بسیار خوب کارشناسان و متخصصان همراه شد.

در این نشست که با حضور کارشناسانی از دانشگاه علوم پزشکی شیراز، اداره کل دامپزشکی، اداره کل محیط زیست، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری، سازمان مدیریت پسماند شهرداری شیراز، چندین دکتر دامپزشک و ۳۵ نفر از حامیان سگ‌ها در شهریورماه در خانه جهانگردی بلوار چمران برگزار شد حاضرین به بیان دیدگاه‌های خود پرداختند.

در ابتدای این نشست کارشناسان در حوزه تخصصی خود به بیان نظرات خود پرداختند و سپس دو نفر از حامیان این حیوانات صحبت کردند.

عقیم سازی طی ۴ سال می‌تواند جمعیت سگ‌ها را کنترل کند

دکتر دامپزشک آقای قاسمی ضمن تبریک روز ملی یوز آسیایی اظهار داشت: حیوانات طوری تکامل یافته‌اند که کاملاً با انسانها و رفتار و احساسات ما هماهنگ می‌شوند، برای مثال سگها میتوانند بسیاری از کلماتی که ما استفاده می‌کنیم را بفهمند اما در تفسیر لحن، صدا و زبان بدن و ژست های ما بهتر هستند و مانند هر دوست انسانی خوب، یک سگ وفادار به چشمان شما نگاه می‌کند تا وضعیت عاطفی شما را بسنجد و سعی می‌کند بفهمد که چه فکری می‌کنید و چه احساسی دارید و افرادی که سگ دارند معمولاً از لحاظ فیزیکی فعال‌تر و کمتر چاق هستند.

وی در ادامه گفت: حیوانات شهری را باید از طریق روش‌های استاندارد مانند عقیم‌سازی کنترل کرد تا جمعیت آنها بیش از پیش افزایش نیابد و کشتار حیوانات از راه‌های ناپسندانه مثل استفاده از تفنگ شکاری و دیگر روش‌ها ممنوع است و در کل به جای کشتار غیر متعارف میتوان با زنده‌گیری، عقیم‌سازی، پلاک گذاری و واکسیناسیون و انگل تراپی و رهاسازی تعداد حیوانات بی‌خانمان را کنترل کرد و در صورتی که چندین سال متوالی (حدود ۴) سال عقیم سازی مداوم صورت گیرد جمعیت سگها کنترل می‌شود.

دکتر قاسمی در ادامه گفت: اینکه جامعه ما به حیوان آزاری حساس شده و به سرعت نسبت به آن واکنش نشان می‌دهد، نشان‌دهنده بلوغ فکری جامعه ای است که تحمل شنیدن خشونت ورزی به حیوانات را ندارد و خوشبختانه در ۱۱ شهریور ۱۳۹۸ طرحی به عنوان ممنوعیت حیوان‌آزاری به امضای ۱۰۰ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی رسید و اعلام وصول شد که جای بسی خوشحالی دارد.

وی در پایان گفت: دارندگان حیوانات خانگی نیز لازم است نسبت به واکسیناسیون، درمانهای ضد انگلی، چکاپ‌های دوره ای و دریافت شناسنامه بهداشتی در مراکز دامپزشکی مجاز اقدام کنند.

عقیم‌سازی و پرهیز از تغذیه دستی حیوانات و استفاده از ظرفیت سمن‌ها

دکتر شهریاری از اداره کل دامپزشکی دیگر سخنران این جلسه بود و وی نیز با بیان اینکه سگ به عنوان آفریده پروردگار از گذشته بسیار دور در کنار جوامع انسانی زیست می‌کرده افزود: امروزه انسان با مداخله در طبیعت چالش‌های فراوانی را ایجاد کرده که خود او هم درگیر عوارض این چالش‌ها شده و افزایش بالای جمعیت سگهای بلاصاحب یکی از این چالش‌هاست که خود معلول عوامل متعددی است.

شهریاری خاطرنشان کرد: آسیب شناسی علل افزایش جمعیت سگ‌های بلاصاحب این امکان را فراهم می‌کند که بتوان مدیریتی مناسب را برای کنترل جمعیت آنها سامان داد و نقش سمنها و گروه‌های قانونی حامی حیوانات در این زمینه می‌تواند گره‌های موجود را باز کرده و به نقطه مطلوب برساند و در صورتی که به طور درست و کامل مفاد دستورالعمل کنترل سگهای بلاصاحب اجرا شود (که این مورد از جمع آوری صحیح و انسانی این سگ‌ها و نیز اقدامات بعدی شامل درمان انگلی و عقیم‌سازی آنها می‌باشد) می‌توان به هدف کنترل جمعیت سگهای ولگرد دست یافت.

وی افزود: یک روش رایج عقیم‌سازی جراحی می‌باشد و علاوه بر آن روشهای غیر تهاجمی مانند استفاده از واکسن ضد باروری نیز مطرح شده که این روش‌ها می‌تواند گام بلندی در دستیابی به کنترل جمعیت سگهای بلاصاحب قلمداد شود.

دکتر شهریاری در پایان اذعان داشت: نقش سمن‌ها در این زمینه، ضمن ارائه راهکارهای نو، آسیب شناسی دستورالعمل و اجرای آن، کمک به نظارت، همیاری در تأمین نهاده‌های لازم و فرهنگ سازی مناسب بسیار مهم است و در این زمینه لازم است نسبت به دفع مناسب پسماند به عنوان یک منبع غذایی برای جمعیت سگهای بلاصاحب که سبب تکثیر آنها می‌شود دقت داشت و همچنین لازم است از تغذیه دستی برای سگ و گربه بلاصاحب اکیداً خودداری شود و صرفاً در پناهگاه نسبت به تغذیه مناسب اقدام گردد.

مهندس رضایی متخصص از دانشگاه علوم پزشکی نیز در این نشست ابتدا گفت: بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان هست که توسط پستانداران منتقل می‌شود و سگها نیز مستعد انتقال این بیماری هستند و بر اساس آمار سازمان جهانی بهداشت ۹۹ درصد بیماری‌های در دنیا از سگ به انسان منتقل می‌شود و بالای ۴۰ درصد مرگ‌های در انسان مربوط به کودکان مبتلا به هاری است چون کودکان به علت عدم آشنایی کافی ممکن است زیاد در معرض حمله قرار بگیرند اما سازمان جهانی بهداشت مقرر کرده که تا سال ۲۰۳۰ مرگ‌های در انسان صفر شود.

وی افزود: سه نکته حایز اهمیت در مورد این بیماری وجود دارد که اولین آن این است که اگر انسان یا حیوان مبتلا به هاری شود صد در صد از بین می‌رود و نکته دوم این است که تعداد موارد حیوان‌گزیدگی در انسان‌ها رو به افزایش هست که یک مورد آن مربوط به سبک زندگی آدم‌ها و عجین شدن و نزدیک شدن به حیوانات است و سومین نکته نیز این است که گر یک دام مبتلا به هاری شود تلف می‌شود و قابل نگهداری نیست اما خطر انتقال

هاری به چند مورد بستگی دارد که اولین آن این است که به محل زخم یعنی آنوتومیک زخم یعنی اینکه کجای بدن انسان گزیده شود مربوط می‌شود و هر چه این گزش نزدیک به مغز باشد خطرناک تر هست و اگر در جایی از بدن که اعصاب بیشتر است مثل مچ دست به پایین که اعصاب زیاد هستند اگر مورد گزش قرار بگیرد احتمال اینکه فرد به هاری مبتلا شود بیشتر هست چون ویروس هاری اصلا در خون وجود ندارد و فقط می‌خواهد به عصب برسد بنابراین مهم هست بدانیم حیوان کجای فرد را گاز گرفته و بارها در دنیا یا همین شیراز خودمان اتفاق افتاده که فرد مورد گزش قرار گرفته، به پزشک مراجعه کرده حتی واکسن هم برایش زده‌اند اما فرد مبتلا به هاری شده چون سگ دقیقا جایی را گاز گرفته که عصب وجود داشته است. افزون بر این شدت گزش و وسعت زخم هم مهم است و هر چه گزش عمیق تر باشد یعنی به اعصاب بیشتری دسترسی دارد و هر چه وسعتش بیشتر باشد اعصاب بیشتری را درگیر می‌کند و علاوه بر این نوع حیوان گزننده نیز مهم است و بعضی حیوانات مثل روباه و گرگ نسبت به هاری حساس هستند و بیماری را راحت منتقل می‌کنند. رضایی در ادامه افزود: در دنیا در کشورهایی مثل بوتان، تایلند و سریلانکا سگ های صاحب دار و بی صاحب را بر علیه هاری واکسینه کرده‌اند و و اینگونه مرگ انسان در اثر هاری کاهش یافته است.

اگر کسی مورد گاز گرفتگی حیوانات قرار گرفت چه کنیم؟

وی در ادامه در پاسخ به سوال فوق گفت: در این گونه موارد باید ابتدا به مدت ۲۰ دقیقه محل زخم را با آب و صابون بشوییم و آبکشی کنیم تا صابون در محل زخم نماند، بعد فرد را به مرکز درمانگاه مربوط به هاری برسانیم که درمانگاه شهدای والفجر در پل حر خیابان امدادگر جنب فرمانداری شیراز بصورت ۲۴ ساعته و در شهرک گلستان میدان دوم درمانگاه بوستان در ساعات اداری این خدمات ارائه می‌شود و اگر زخم نیاز به خدمات بیمارستانی داشته باشد فرد را به بیمارستان برده و حیوان مورد گزش را هم نگه داشته و برای واکسن به اداره دامپزشکی جهت نمونه گیری تحویل می‌دهیم. مهندس موسوی از اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری نیز در این نشست ابتدا گفت: اشتباهات ما در چند دهه گذشته باعث رشد بی رویه حیوانات شده و عقیم سازی به تنهایی پاسخگوی جمعیت سگ‌های بلا صاحب نخواهد بود.

وی افزود: در بازدیدها شاهد هستیم که برخی افراد حتی از تخصص اولیه، کافی و معمولی‌ترین و عادی‌ترین موارد مربوط به حیوانات بی اطلاع هستند و به همین جهت باید تمام تمرکز خود را بر حوزه آموزش گذاشت و این آموزش باید به همه افراد و متولیان که در این خصوص مسئولیت دارند ارائه شود.

موسوی افزود: در موضوع عقیم‌سازی Irm& اغلب دامپزشکان و کارشناسان فعال این حوزه موافق هستند که عقیم‌سازی هیچ تأثیری در حیوانات ندارد اما با بررسی‌هایی صورت گرفته به این نتیجه دست یافتیم حیوانی که عقیم‌سازی می‌شود افزایش وزن پیدا می‌کند و گاهی وزن آن تا دو برابر می‌شود و معتقدم سگی که وزن آن افزایش یافت نیاز به غذای آن افزایش می‌یابد و در صورتیکه نتواند غذای خود را تأمین کند قطعا خلق و خوی وحشی به سراغ حیوان می‌آید و این در حالیست که سگ تنها حیوانی است که برای تأمین غذای خود به سایر حیوانات حمله می‌کند و تا زمانیکه گرسنگی آنها برطرف می‌شود خلق و خوی آنها هم بر می‌گردد.

به زودی طرح کنترل جمعیت سگ‌های بلاصاحب به شهرداری ها ابلاغ می‌شود

مهندس ابجدیان از سازمان مدیریت پسماند شهرداری شیراز نیز در این خصوص گفت: در سال ۸۳ طرح زنده گیری و کنترل جمعیت سگ‌های بلا صاحب مصوب و برای اولین بار در کشور این اقدام در شیراز با کمک محیط زیست اجرا شد.

وی افزود: در دستورالعمل این طرح ۴ سطح پیش بینی شده که در یکی از این سطح ها ۱۰ عضو حضور دارد و یکی از دستگاه‌های متولی این امر شهرداری است و براساس مصوبات باید هر ۴۵ روز یکبار جلسات مرتبط با این حوزه برگزار شود.

ابجدیان افزود: یکی دیگر از اعضای این کارگروه، سمن‌ها هستند که به نمایندگی از سایر سمن‌ها می‌توانند در این جلسات حضور داشته باشند اما نه تنها برگزاری جلسات را شاهد نبودیم بلکه از اعضای سمن‌ها نیز افراد حضور نداشتند. وی با بیان اینکه در دستورالعمل این طرح به صراحت درباره عقیم سازی تأکید شده است، گفت: قریب به یکسال است که با تعدادی از سمن‌ها نسبت به واکاوی دستورالعمل‌ها اقدام کردیم و شناسایی نقاط ضعف این طرح صورت گرفت و به وزارت کشور این نقاط ضعف را اعلام کردیم اما باز هم این موضوع رها شد.

ابجدیان همچنین خبر داد: در حال حاضر طرح‌های اصلاحیه زنده‌گیری و کنترل جمعیت سگ‌های بلاصاحب و طرح صیانت در مرکز پژوهش‌های مجلس آماده و در حال تصویب و ابلاغ به شهرداری‌ها است.

در ادامه این جلسه حامیان حقوق حیوانات نیز با ایراد سخنان علمی، تجربی و دغدغه‌مندانه همچنین با تحقیق از وضعیت سگ‌های بی صاحب در شهرهای دیگر تقاضاهایی از جمله جلوگیری از زنده‌گیریهای غیر اصولی و کشتار سگ‌ها، عدم جمع‌آوری سگ‌های پلاک دار و عقیم شده، عقیم سازی سگ‌ها، نگهداری در پناهگاه‌های استاندارد را مطرح کردند.

در پایان این جلسه سحر فریدونی مجری دغدغه‌مند این برنامه و عضو هیات مدیره سمن میراث جاویدان پارس بوم نیز بیان کرد:

ما خواهان متوقف شدن کشتار و اجرای دستورالعمل با روش اصولی عقیم‌سازی، واکسیناسیون و رهاسازی در محل زیستشان با ساخت نواختگاه برای مدت زمان بهبودی پس از عقیم‌سازی هستیم و مسئله‌ای که وجود دارد ساخت‌وسازهای حاشیه شهر در حریم زندگی سگ‌ها و پناهگاه‌های غیر اصولی است.

این موضوع نیازمند نظارت بیشتر و حذف حامی‌نماها و استفاده از پتانسیل حامی‌های واقعی در کنار مسئولان است تا در نهایت هم خدا از ما راضی باشد هم خلق خدا؛ شایان ذکر است بعضی از شهروندان با هم‌زیستی با سگ‌ها بیگانه هستند که نیازمند توجه هست. شهروندان هم باید در نظر گرفته شوند و با فرهنگ‌سازی و آگاه‌سازی مسیر هموارتر می‌شود.

در کنار مشکلاتی که درباره سگ‌ها گفته می‌شود نباید فراموش کنیم که در جامعه، حیوان‌ها بیشتر درگیر بی‌مهری و حیوان‌آزاری و حتی مورد سو استفاده افراد فال گیر و خرافات هستند و امیدواریم با اجرای طرح‌های اصولی و وضع قوانین مجازات سنگین برای حیوان‌آزارها و جریمه برای افرادی که صلاحیت نگهداری از حیوانات را ندارند از حیوان‌آزاری‌ها و ترویج خشونت جلوگیری شود.

حسن ختام این نشست سخرنانی فاطمه رزمجویی مدیر عامل سمن میراث جاویدان پارس بوم بود و وی نیز خاطرنشان کرد:

یکی از نقش‌های سازمان های مردم نهاد به عنوان واسطه بین دستگاه های دولتی و مردم، برقراری ارتباط بین این دو گروه، پیگیری و مطالبه‌گری به حق و در چارچوب قوانین هست.

سمن‌ها از خود مردم، افرادی تحصیلکرده، با تجربه و دغدغه هستند که می‌توانند در نقش تعامل، ارتباط و آموزش بسیار موثر باشند؛ و همیشه و همه جا شعار پیشگیری بهتر از درمان است اما الان واقعا در یک بحران در مورد سگ‌های بی صاحب قرار داریم و باید به فکر راه حل علمی، اصولی و اخلاقی باشیم.

وضعیت حیوانات بی‌صاحب بویژه سگ‌ها امروزه به عنوان مسئله مهم اجتماعی، فرهنگی، بهداشتی مطرح است که کشورهای متعددی با آن روبرو هستند و با توجه به این که دستورالعمل‌های اجرایی، موارد سازمان بهداشت جهانی، احساسات و دغدغه‌های حامیان، پناهگاه‌ها همگی به نوعی در تعارض هم بودند و واکنش‌هایی ایجاد شده بود سمن میراث جاویدان پارس بوم تصمیم گرفت این مسئله را پیگیری کند.

رزمجویی افزود: ما در حوزه حیات وحش شهری به ویژه در مورد سگ‌های بی خانمان با موضوعاتی چون آموزش برای تعامل با حیوانات، کنترل جمعیت، عقیم سازی ، بهداشت، امنیت و سلامت جامعه وحیات وحش طبیعی روبرو هستیم.

بنابراین اولین نشست هم اندیشی با حضور کارشناسان ادارات مربوطه و حامیان برگزار شد و بزودی این نشست‌ها به صورت تخصصی‌تر نیز پیگیری می‌شود که هر نشست با یک اداره و یک موضوع به صورت هم اندیشی و کارگاه آموزشی برگزار خواهد شد و انتظار داریم با ارائه ایده‌های حامیان و متخصصین روبرو شویم و دستگاه‌هایی همچون نهادهای مذهبی، امور عشایر و امور دام نیز در نشست‌های بعدی دعوت ما را پذیرفته و ما را همراهی کنند.